

Vansbro kommun

Rektorn vid Myrbacka skola

Beslut för fritidshem, grundskola och grundsärskola

efter tillsyn av Myrbacka skola
i Vansbro kommun

Tillsyn i Myrbacka skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vansbro kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Myrbacka skola besöktes av Skolinspektionen den 22 januari 2013.

Fakta om skolan

Myrbacka skola ligger i tätorten Dala-Järna i Vansbro kommun. I skolan går vid tillsynstillfället drygt 80 elever fördelade på grundskola och grundsärskola, inriktning träningskola, årskurs 3-5. Cirka 50 elever är inskrivna vid skolans fritidshem. Eleverna undervisas i tre åldershomogena klasser. Skolan leds av en rektor som också ansvarar för Nederborgs skola i kommundelen Nås. På skolan arbetar fem grundskollärare, fem elevassistenter, två förskollärare (i grundsärskolan) samt en specialpedagog som delar sin tjänst med Nederborgs skola.

Enligt skolans egen redovisning av de nationella ämnesproven i matematik i årskurs 3 nådde 84 procent av eleverna i Myrbacka skola kravnivån på samtliga delprov år 2012. Det är en ungefär lika stor andel elever som nådde kravnivån på de nationella ämnesproven i matematik föregående läsår. Av Skolverkets nationella statistik framgår att alla elever uppnådde kravnivån på samtliga delprov år 2012 utom i delprovet skriftliga räknemetoder där 88 procent av eleverna uppnådde kravnivån och i delprovet matematiska likheter, huvudräkning där 92 procent av eleverna nådde kravnivån. Resultaten på de nationella ämnesproven i matematik i årskurs 3 i Myrbacka skola ligger enligt Skolverkets nationella statistik högre än för riket på samtliga delprov i matematik.

För ämnet svenska/svenska som andraspråk visar Skolverkets statistik att mellan 60 och 96 procent av eleverna i årskurs 3 i Myrbacka skola nådde kravnivån i de olika delproven. Det är lägre än för riket där mellan 85 och 96 procent av eleverna nådde kravnivån i de olika delproven år 2012. Av skolans egen redovisning framgår att endast 40 procent av eleverna nådde kravnivån i samtliga delprov i svenska år 2012, vilket är en betydande försämring jämfört med året innan då 85 procent av eleverna nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i svenska. Ingen statistik finns redovisad för det nationella ämnesprovet i svenska som andraspråk på grund av för få elever.

Vid faktagranskningen skickade skolan in en sammanställning över kunskapsresultaten i alla ämnen för samtliga elever i alla årskurser. Av sammanställningen framgår att endast enstaka elever i Myrbacka skola inte når kunskapskraven i samtliga ämnen enligt lärarnas bedömning höstterminen 2012.

Enligt rektorn och lärarna nådde alla elever i grundsärskolan målen i samtliga ämnesområden år 2012. Detta bekräftas av skolans sammanställning över kunskapsresultaten i samtliga ämnesområden som Skolinspektionen tagit del av.

Helhetsbedömning

Eleverna uppger att de trivs i sin skola och enligt rektorn och lärarna är klimatet varmt och positivt mellan elever och personal. Eleverna ges möjlighet till ansvar och inflytande bland annat genom regelbundna klassråd och elevrådsmöten.

Dock framkommer i tillsynen att det finns ett flertal brister som skolan behöver åtgärda.

I tillsynen framkommer att de individuella utvecklingsplanerna behöver förbättras så att de utgår från kunskapskraven och att de innehåller en framåtsyftande del som beskriver vad eleven behöver utveckla vidare och hur skolan kan stödja och stimulera utvecklingen. Vidare behöver rektorn och lärarna arbeta mer med att möjliggöra samverkan mellan skola och fritidshemmet så att verksamheterna bildar en helhet.

Flera elever i Myrbacka skola får särskilt stöd med hjälp av elevassistenter. Dock framkommer att inte alla elever ges särskilt stöd och att det inte heller ges i alla ämnen eller inom fritidshemsverksamheten. Elever som behöver stimulans och utmaningar i olika ämnen, som exempelvis engelska, får inte detta i tillräcklig utsträckning. Flera elever med annat modersmål än svenska ges inte studiehandledning på modersmålet.

I skolan finns kamratstödjare, en så kallad vängrupp, som tillsammans med lärarna diskuterar vad som händer på rasterna och om det finns anledning för lärarna att vidta några åtgärder för att eleverna ska känna sig trygga. När kränkningar uppstår har lärarna enligt eleverna goda rutiner för att hantera det. Dock framkommer att kränkningar inte alltid anmäls till rektorn och att det saknas rutiner för att anmäla kränkande behandling till huvudmannen. Rutinerna vid kränkande behandling behöver enligt Skolinspektionen förtydligas. Likaså behöver planen mot kränkande behandling utvecklas så att den motsvarar författningarnas krav. Den behöver också göras känd för eleverna. I de fall lärarna använder sig av disciplinära åtgärder, såsom att utestänga en elev från klassrummet, behöver detta dokumenteras av läraren.

Skolans kvalitetsarbete behöver förbättras bland annat genom att föreslagna utvecklingsåtgärder konkretiseras och ansvarsfördelningen förtydligas. Vidare behöver rutinerna för elevernas frånvaro förbättras, framför allt när det gäller

elevers långtidsfrånvaro. Information om elevers frånvaro ska lämnas till rektor och till huvudmannen.

Vid Skolinspektionens verksamhetsbesök uppmärksammades att Myrbacka skolas lokaler inte var fullt ut anpassade till verksamheten. Grupputrymmen saknades vilket påverkade undervisningen på ett negativt sätt.

Skolan behöver även se till att eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledning och elevhälsa i tillräcklig omfattning.

Skolinspektionen pekar i detta beslut på flera områden som Vansbro kommun behöver åtgärda för att förbättra skolans måluppfyllelse.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vansbro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 17 maj 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att den pedagogiska personalen samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.
- Se till att elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås i skolan får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ska alla i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

I intervjuer med rektorn, lärarna och fritidshemspersonalen framkommer att fritidshemspersonalen arbetar som extra resurser under elevernas skoldag, framför allt i årskurs 3 och 4. Dock framkommer i intervjun med rektorn och fritidshemspersonalen att det inte finns några rutiner för samverkan mellan skola och fritidshemmet, exempelvis när det gäller planering av verksamheterna, utifrån synen på skola och fritidshem som en helhet. Lärarnas och fritids-

hemspersonalens planeringar för elevernas verksamhet sker oberoende av varandra. Av intervjun med fritidshemspersonalen framgår att merparten av eleverna på fritidshemmet Myrstacken kommer från Nederborgs skola ett par mil från Dala-Järna. Inte heller i den skolan sker någon samverkan mellan elevernas lärare och personalen på fritidshemmet Myrstacken.

Enligt skollagen ska elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 285) anges att även elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Flera av eleverna uppger i samtal och intervjuer att de tycker att engelska är lätt. Enligt lärarna är många elever duktiga i engelska. Eftersom det i skolan finns två engelsktalande elever pratar vissa elever engelska med dem på rasterna, vilket enligt lärarna utvecklar deras kunskaper. Dock framkommer i intervjuer och samtal med eleverna att de inte får några arbetsuppgifter som utmanar dem att komma vidare i sin kunskapsutveckling i engelska. De uppger att de på eget initiativ har fått möjlighet att gå till ett annat rum och skriva, om de redan kan det som går igenom på lektionen, men utan att arbetsuppgiften specificerats av läraren. I intervjun med lärarna framkommer att de saknar utbildning i engelska. Rektorn uppger i intervjun att lärarna haft svårigheter att hitta formerna för hur de ska stimulera elever att nå längre i sin kunskapsutveckling. Vid verksamhetsbesöken observerade Skolinspektionens inspektörer att det på några lektioner fanns extrauppgifter för de elever som blev klara med sina arbetsuppgifter, exempelvis i form av ytterligare tal att träna på inom matematiken. Enligt samtal och intervjuer med eleverna är det dock inte alltid som extrauppgifterna är svårare eller hör till ämnet. Ofta är extrauppgifterna mer av samma sorts uppgifter eller så kan de få läsa eller avsluta en arbetsuppgift som de inte har hunnit färdigt i ett annat ämne. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påpeka att bristen på mer utmanande arbetsuppgifter för eleverna var något som uppmärksammades redan vid Skolinspektionens tillsyn år 2009.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att den pedagogiska personalen på skolan och fritidshemmet inte samverkar med varandra. Därtill framkommer att elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås i skolan inte får ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer, Lgrs 11, avsnitt 1, Skolans uppdrag och avsnitt 2.2.

Trygghet och studiero

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att skolan och fritidshemmet har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Se till att skolan och fritidshemmet har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen.
- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen kan en lärare besluta om disciplinära åtgärder, exempelvis att visa ut en elev från undervisningslokalen. I förarbetet till skollagen anges att kollektiv bestraffning inte får förekomma. Detta ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

I intervjuer med lärarna framkommer att det förekommer som en disciplinär åtgärd att elever får lämna klassrummet under en viss tid. Eleverna uppger också att det händer att deras musikundervisning dras in därför att deras lärare tycker att de inte har skött sig. Tiden används istället till att ta igen sådan undervisning som de har missat. Enligt eleverna kan detta göra att musikundervisningen uteblir flera veckor i sträck. Åtgärderna dokumenteras inte enligt lärarna. Rektorn uppger att hon inte har kännedom om att lärarna använder sig av disciplinära åtgärder och att det saknas rutiner för hur sådana åtgärder ska dokumenteras. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påpeka att det i förarbetet till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 323) anges tydligt att kollektiv bestraffning inte får förekomma i skolan.

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I intervjuer med rektorn, lärarna och eleverna framkommer att kränkningar sällan förekommer i Myrbacka skola. Skolan har en så kallad vängrupp, dvs. utsedda kamratstödare som träffar lärarna varje vecka för att diskutera hur det är på rasterna och om det finns konflikter eller kränkningar som personalen behöver ta tag i. När kränkningar sker uppger eleverna att lärarna har rutiner för att ta hand om det. Lärarna uppger dock att kränkningar inte alltid anmäls till rektorn utan att det beror på hur allvarliga de anses vara. Enligt rektorn är det inte helt tydligt vilka kränkningar som ska rapporteras till henne. I skolans plan mot trakasserier och kränkningar samt diskriminering finns de olika diskrimineringsgrunderna angivna. Dock saknas ett förtydligande av vad kränkande behandling kan innebära. Rektorn uppger också att det saknas fastställda rutiner för att anmäla kränkningar till huvudmannen. Rutinerna vid kränkande behandling behöver enligt Skolinspektionen förtydligas.

Huvudmannen ska också enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Myrbacka skola finns en plan mot kränkande behandling daterad den 10 februari 2012. Av planen framgår en planering för hur man ska arbeta med förebyggande åtgärder vid skolan och fritidshemmet och arbetsgången för vilka åtgärder som ska vidtas i händelse av kränkningar, mobbning eller trakasserier. Dock saknas en redovisning av hur förra årets åtgärder genomfördes liksom en redovisning av vilka åtgärder som avses att vidtas under det innevarande läsåret, mot bakgrund av skolans kartläggning. Planen saknar också vilka åtgärder som ska vidtas om en vuxen kränker en elev. Enligt rektorn har elever i den så kallade vängruppen varit med om att ta fram planen mot kränkande behandling. Dock framkommer vid intervjuer och samtal med eleverna att planen mot kränkande behandling eller dess innehåll inte är allmänt känd bland eleverna.

Sammantaget visar tillsynen att det finns brister i beslutsfattande och dokumentation om disciplinära åtgärder samt i det målinriktade arbetet mot kränkande behandling vid Myrbacka skola. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning

5 kap. 6 och 24 §§, 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen.

Särskilt stöd**Bedömning**

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet anmäler det till rektor.
- Rektorn ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Enligt rektorn och lärarna fungerar rutinerna för arbetet med särskilt stöd så att lärare anmäler ett eventuellt behov av särskilt stöd till elevhälsan, där rektorn fattar beslut om utredning, eventuella stödåtgärder och åtgärdsprogram.

Vid Skolinspektionens verksamhetsbesök observerades att det finns flera elever som får särskilt stöd med hjälp av elevassistenter. Enligt lärarna och rektorn finns det i flera klasser asylsökande och nyanlända elever som inte behärskar svenska språket. Inga särskilda stödinsatser ges dessa elever, trots att lärarna bedömer att det finns sådana behov. Till exempel uppger lärarna att flera av de asylsökande och nyanlända eleverna skulle behöva särskilt stöd, bland annat i form av studiehundledning i de samhällsorienterande ämnena. Men deras behov har enligt lärarna inte anmälts till elevhälsan och rektorn, vilket medfört att deras eventuella behov av särskilt stöd inte har utretts.

Enligt rektorn har behovet av studiehundledning uppmärksamrats av henne och lärarna och en annons har satts in för att försöka få tag på lärare för såväl studiehundledning som för modersmålsundervisning. Några lärare har dock inte kunnat anställas och frågan om studiehundledning på modersmålet har

enligt rektorn runnit ut i sanden utan att eleverna kunnat ges något sådant stöd.

Vidare framkommer i samtal med personalen på fritidshemmet att det saknas rutiner för att utreda elevers behov av särskilt stöd i fritidshemmet. I kvalitetsredovisningen för 2012/2013 framkommer att bristen på elevassistenter i fritidshemmet för barn med särskilda behov gör att personalen upplever att de inte kan erbjuda en god kvalitet i verksamheten. Istället för att utföra planerade aktiviteter med elevgruppen får eleverna ägna sig åt fri lek. Personalen uppger att diskussioner om elevers behov av särskilt stöd har förekommit mot bakgrund av att elevgrupperna är stora och att flera av eleverna har särskilt stöd när de är i skolan. Dock har dessa diskussioner inte lett till att några rutiner upprättats eller att elever utretts för behov av särskilt stöd under den tid då de visats i fritidshemmet, enligt fritidshemspersonalen. Rektorn bekräftar i sin intervju att särskilt stöd saknas i skolans fritidshemsverksamhet och att någon analys med förslag på utvecklingsåtgärder inte gjorts.

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av några åtgärdsprogram från Myrbacka skola. Av åtgärdsprogrammen framgår elevens behov liksom hur skolan ska arbeta för att tillgodose dem. Däremot är åtgärdsprogrammen inte alltid relaterade till läroplanens mål och det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Vidare saknas information om hur vårdnadshavare kan överklaga beslutet om åtgärdsprogram.

Tillsynen visar sammantaget att det finns brister inom området särskilt stöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 § och 5 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 och Lgrsä 11, avsnitt 2.8.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen från läsåret 2011/2012. Flera, men inte alla, skriftliga omdömen beskriver elevernas kunskaper inom ämnet med koppling till kunskapskraven. Det finns individuella utvecklingsplaner där fokus ligger på elevens beteende i stället för elevens kunskapsutveckling, till exempel att eleven "tycker om att leka med kompisar" eller "har bra minne". Tillsynen visar även att flera skriftliga omdömen saknar den framåtsyftande del som beskriver vad eleven behöver utveckla vidare och hur skolan kan stödja och stimulera utvecklingen.

Tillsynen visar att det finns vissa brister i skolans arbete med de skriftliga omdömena som hör till de individuella utvecklingsplanerna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § och 11 kap. 16 § skollagen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen för utbildningen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljningen av verksamheten kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen, enligt skollagen, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på skolan.

Skolinspektionen har tagit del av de dokument som tillsammans utgör Myrbackaskolans dokumenterade kvalitetsarbete. Av resultatsammanställningen utifrån de nationella kunskapskraven för årskurs 3 för år 2012 framgår att endast 40 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på det nationella ämnesprovet i svenska. Rektorn och lärarna uppger att eleverna i grundskolan har god måluppfyllelse, vilket också bekräftar av den sammanställning över elevernas resultat som Skolinspektionen tagit del av.

I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2011/2012 har rektorn gjort en analys av elevernas kunskaper och deras behov av särskilt stöd samt gett förslag på utvecklingsåtgärder. Många åtgärder är dock allmänt hållna och därmed svåra att utvärdera. Åtgärder som anges är bland annat att man ska diskutera frågor i arbetslaget, fortsätta arbetet med att skapa studiero och se över och använda befintliga resurser mer effektivt. Av intervjuer med lärarna och rektorn framgår att många diskussioner förs, exempelvis kring pedagogiska planeringar, men

att de sällan resulterar i konkreta utvecklingsåtgärder som utvärderas och följs upp.

Rektorn uppger i intervjun att hon tillsammans med specialpedagogen diskuterar hur verksamheten ska utvecklas. Lärarna är inte med i diskussionen. Enligt lärarna har de själva regelbundna diskussioner kring skolans utveckling utifrån den lokala arbetsplanen. Deras diskussioner dokumenteras dock inte. Några tydliga riktlinjer från rektorn om hur utvecklingsarbetet bör bedrivas finns enligt lärarna inte.

Rektorn bekräftar att uppföljning och utvärdering av verksamheten behöver förbättras, bland annat genom att föreslagna åtgärder konkretiseras och ansvarsfördelningen förtydligas.

Av utredningen framgår att rektorn inte fullt ut ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 6-7 §§ skollagen.

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Se till att rektorn fattar beslut som följer av författningarna.

Motivering

Enligt skolförordningen ska, om det behövs, undervisning i svenska som andraspråk anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk.

Enligt rektorn och lärarna finns det elever i Myrbacka skola som vistats kort tid i Sverige och som inte behärskar det svenska språket. Det finns en lärare i svenska som andraspråk som delvis har sin tjänst på Myrbacka skola och undervisar de elever som har behov av sådan undervisning. Dock framkommer i intervjuer med rektorn och lärarna att det förekommit att föräldrar tackat nej till undervisning i svenska som andraspråk och istället valt att deras barn ska få undervisning i svenska. Skolan har då enligt rektorn rättat sig efter föräldrarnas önskemål och istället gett eleven undervisning i svenska. Skolinspektionen vill i detta sammanhang påpeka att det är rektorn som ska fatta beslut om elevens

undervisning med utgångspunkt i elevens behov för att uppnå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Av utredningen framkommer att rektorn inte fattar beslut om undervisning i andraspråk i enlighet med författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 9-10 §§ skollagen, 5 kap. 14 § skolförordningen.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.
- Se till att det för eleverna finns elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.
- Se till att skolan har rutiner för närvarokontroll och att rektorn ser till att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Rektorn för Myrbacka skola uppger att eleverna inte ges någon studie- och yrkesvägledning och att det saknas tydliga rutiner för hur skolan ska arbeta med att ge eleverna sådan vägledning. Enligt Skolinspektionen kan exempel på sådan vägledning vara att med eleverna samtala kring olika studie- och yrkesval eller att ge information kring språkvalet som eleverna gör inför årskurs 6. Om vägledning saknas kan det försvåra för eleverna att få rätt information om till exempel språkval.

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska,

psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

I Myrbacka skolas kvalitetsredovisning för 2011/2012 framkommer att elevhälsan består av rektorn, specialpedagog, kurator och skolsköterska. Psykolog saknas i elevhälsan men köps enligt rektorn in när det finns behov av psykologutredningar. Rektorn och företrädare för elevhälsan uppger dock att Myrbacka skolas elever under en lång period varit utan specialpedagog och skolsköterska, vilket bekräftas av eleverna som uppger att de saknar tillgång till skolsköterska. Från och med vårterminen 2013 finns en timanställd skolsköterska tillgänglig vid behov. En ny skolsköterska har anställts från och med vårterminen 2013, men kommer enligt uppgift från rektorn endast att arbeta en dag i veckan. Detta innebär enligt företrädare för elevhälsan att hon bara kommer att hinna med de medicinska åtgärderna men att det inte finns utrymme för några förebyggande eller hälsofrämjande uppgifter.

Företrädare för elevhälsan uppger att de inte hinner med något förebyggande arbete och att detta inte heller efterfrågas av rektorn eller lärarna. Någon organisation eller några rutiner för ett allmänt förebyggande elevhälsoarbete finns inte enligt företrädarna för elevhälsan. Rektorn bekräftar att det finns brister i det förebyggande elevhälsoarbetet liksom i elevernas tillgång till skolsköterska.

Enligt skollagen ska elever delta i den verksamhet som anordnas för den avsedda utbildningen om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Kommunen ska se till att eleverna fullgör sin skolgång.

I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att det finns elever i Myrbacka skola med hög frånvaro. Dock saknas rutiner för hur elevernas frånvaro ska hanteras. Lärarna uppger att de kontrollerar elevernas närvaro varje morgon och ringer vårdnadshavaren vid behov. När en elev är borta mycket finns inga tydliga rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas. Lärarna uppger att de diskuterar sig fram till vilka åtgärder som ska vidtas utifrån vad orsaken till frånvaron bedöms vara. Rektorn får enligt lärarna information om elevernas frånvaro en gång per termin, vilket också bekräftas av rektorn. Det finns enligt rektorn inga rutiner för att rapportera elevernas frånvaro till huvudmannen och rektorn känner inte till rutinerna för skolpliktsbevakningen i kommunen.

Sammantaget visar tillsynen att eleverna och de som avser att påbörja utbildning inte har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. För eleverna finns heller inte elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Huvudmannen ser heller inte till att alla elever fullgör sin skolgång. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§, 7 kap. 17 och 22 §§ samt Lgr 11 och Lgrsä 11, avsnitt 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden.

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Vansbro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att utbildningen bedrivs i ändamålsenliga lokaler.
- Se till att eleverna har tillgång till utrustning, böcker och andra läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Motivering

Enligt skollagen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Rektorn uppger att den fysiska miljön i Myrbacka skola är undermålig. Det är enligt henne kallt och dragigt och skolan saknar möjlighet till gruppundervisning. I de fall elever ska arbeta i smågrupper med eller utan en elevassistent är eleverna ofta hänvisade till korridoren, vilket också observerades under de verksamhetsbesök som Skolinspektionen genomförde.

Enligt rektorn räcker inte skolans datorer för att tillgodose elevernas behov. Ett antal äldre datorer finns utställda i klassrummen, men enligt eleverna används de sällan. För att kunna bedriva datorstödd undervisning lånar lärarna ut sina egna datorer som en nödlösning. Enligt rektorn har nio bärbara datorer köpts in för elever med behov av särskilt stöd och för att användas i undervisningen. Vid besök i verksamheten observerades bland annat en matematiklektion där eleverna arbetade med datorn som hjälpmedel. Tre av datorerna var elevdatorer och fyra var inlånade lärardatorer. Flera av datorerna delades av två elever.

Tillsynen visar att utbildningen inte bedrivs i ändamålsenliga lokaler och att eleverna inte har tillgång till utrustning, böcker och andra läromedel som be-

hövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Vansbro kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 35 § skollagen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Eva Lanteli
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).